

Туристически ресурси на Турция

1. Характеристика на природните туристически ресурси

1.1. Географско положение, граници, брегова линия

Турция е разположена в Западна Азия и Югоизточна Европа. Азиатската и европейската части са разделени от Мраморно море и проливите Босфора и Дарданели.

Страната граничи с България - 259, Гърция - 212, Грузия - 288, Армения - 312, Нахичеван (Азърбайджан) - 10, Иран - 454, Ирак - 331, и Сирия - 877. Бреговата и линия е с дължина 7 104 км, от които с Черно море - 1 695 км, Мраморно море - 927 км, Егейско море - 2 805 км, и Средиземно море - 1 677 км.

1.2. Релеф

По-голяма част от азиатската част е планинска - на север - Понтийските планини (връх Качкар - 3 937 м), на юг - Тороски (Тавърски) планини (връх Аладаг - 3 734 м), а между тях е разположено Малоазиатското (Анадолското) плато.

Най-висока точка в страната е затихналият вулкан Арарат - 5 165 м, в Арменските планини.

1.3. Климат

Климатът е преобладаващо средиземноморски с влажна зима, във вътрешните части - континентален.

Средните температури са - януари - от 5 до 15 градуса С°, юли - от 15 до 32 градуса С°.

Валежите са - 300-500 мм в централните части, в Понтийските планини - до 3000 мм.

1.4. Води

В страната няма съществено големи сладководни езера. Реките са пълноводни през пролетния сезон. В азиатската част на страната има проблеми с водоснабдяването. Из Турция могат да се открият минерални води, като в последно време туристическата индустрия ги използва за развитието на спа- туризма.

1.5. Растителност и животински свят

Турция притежава богат животински свят и много растителни видове (около 3500). Над половината от страната е покрита с гори, а две трети от тях са естествени гори. Преобладават широколистните гори с централноевропейски характер, преди всичко бук, дъб, бряст, явор, ясен и липа.

Сред иглолистните видове преобладават смърч, както и черен и обикновен бор. В планините се разграничават пет растителни зони: дървета и ливади (до 600 м. н. в.), дъбови гори (до 1100 м. н. в.), букови гори (до 1500 м. н. в.), иглолистни гори (до 2100 м. н. в.), както и клекова растителност (до 2800 м. н. в.). Сред храстите преобладават глог, шипка, трънка, смрадлика, люляк и др. Във високите части на планините виреят иглолистни храсти като хвойна и планински бор. На голяма височина понякога се срещат алпийска роза и еделвайс. Типични обитатели на равнините са крайбрежните лястовици и дивите гъски. Много често се срещат яребици, пъдпъдъци и чучулиги, степен скункс или степни скокливи мишки. Рядко може да се видят фазани, белки и чакали. Във високите части има още диви кози, мечки, лисици, вълци и диви котки. По крайбрежието наред с чайки и ята диви гъски по течението на реките и покрай езерата

се срещат сребърният и сивият рибар. В Черно море има малки акули, делфини и черноморски тюлени.

1.6 Защитени територии

В Турция има няколко национални парка. Алтънбешик се намира по западните склонове на долината на река Манавгат и може да се стигне от село Юрюнлю, което е автентичен музей сам по себе си. Генчлик е разположен на полуострова, на пътя на Lara Beach, като е известен с водопадите си.

Националният парк Гюлюк Даги е на северозапад от Анталия. Древният град Темесос, разположен в самия парк е на високо плато, на 1050 м н.в., от западната страна на планината Гюлюк. Конялтъ Лудс е разположен зад плажа Конялти, този парк осигурява приятно, сенчесто и прохладно място за отмора извън града. Mermerli е разположен точно над марината на югоизточния край на района Kaleici, този парк е най-доброто място за почивка с най-хубавата планинска гледка. Реджеб Билгин е парк, разположен недалеч от Явуз Озджан парк е разположен в центъра на града и си струва да се види чудесният му архитектурен дизайн.

2. Характеристика на антропогенните туристически ресурси

Туристическата индустрия в Турция съчетава природните и антропогенните ресурси.

Северното крайбрежие на Егейска Турция е известно с мащабните инвестиции в областта на международния туризъм. Известни туристически курорти са Едремит (Гюмюштепе 1995), Айвалък, Алтънолук и др., както и няколко пръснати на различни места туристически комплекси. Както по цялото крайбрежие и в този регион се намират множество исторически обекти, на първо място сред които се нареждат развалините на Троя и Бергама.

Мармарис, който притежава голяма плажна ивица е поел по-различна линия на развитие, най-вече поради факта, че тук туризма започва да се развива по-късно, в

сравнение с останалата част на Егейска Турция. Проблемът, който съществува в курорта е пренаселването.

Международният туризъм се концентрира в настаняване на чужди туристи в туристическите комплекси по Егейското крайбрежие и в яхтения туризъм.

Град Чанаккале е разположен от двете страни на протока Дарданели, който свързва Мраморно и Егейско море. Бреговете му докосват и двата континента – Европа /посредством п-в Галиполи/ и Азия /посредством п-в Бига/. Между двата бряга има редовна плаващи фериботи. Освен прекрасните марини в Карибита, Галиполи, Бозджаада и Кючуккую, и тази в Чанаккале, приютява красивите и изискани яhti, които преминават праз протока и правят почивки в Чанаккале, за да могат притежателите им да разгледат богатата на исторически паметници и световно- известни легенди, земя.

Ефес е един от най-красивите антични градове в света. В него се намира първия най-голям амфитеатър в Мала Азия.

Забележителните места в Ефес са: Одеон - полукръгло съоръжение, известно като Малкия театър, разпростряно на склона на хълма, на север от Агора. Театърът е бил с капацитет от 1400 места Първоначално е бил предназначен за заседания на Сената, а впоследствие често се използва за театрални постановки. Агора - е бил културния и политически център на града, както и главният търговски център, в които се събирали търговци от всички краища на Римската Империя. Театърът - прекрасен пример за римско- гръцкия архитектурен стил, състоящ се от три секции: сцена, оркестър (кръгла площадка, където заставал хорът) и полукръгла амфитеатрална зала за зрителите. Вътрешната стена на сцената е украсена с колони, сред които са разположени статуи. Театърът разполага с 25 хиляди места и прекрасна акустика. Храмът на Адриан - този малък храм е изключително красив

Историята на Бодрум, известен още като Хеликарнас, започва през далечния XIII в. пр.н.е. Разкопките откриват 5000 години развитие на този старинен град. Много цивилизации намират своя дом по тези земи. Херодот, известен като бащата на историята (като наука) и роден в този ареал през 484 г. пр.н.е. – казва, че Бодрум е основан от дорийците. През VI в. пр.н.е. региона попада под персийско владичество. Най-бляскавия период е около 353 г. пр.н.е., когато е столица на Satrap of Caria (този век е известен с развитата търговия, мореплаване и корабостроене). Artemisia, която е била

жена -войн изиграва основна роля в защитата от азиатските нашествия. А нейната наследничка построява най-старата антика - Мавзолеят в чест на своя съпруг King Mausolos и го превръща в едно от чудесата на древния свят (Седемте чудеса на света). Цялата конструкция се издига на 50 м. височина. Първите релефи от Хеликарнаския Мавзолей са отнесени в Британския музей в Лондон през 1846 г. и включват различни стенописи, и предмети. Най-забележителната особеност на Бодрум е Замъкът на Св. Петър. Произходът на замъка датира от рицарите на St. John. Тази група от изгнаници започва своето съществуване през XI в. като основа църква в Йерусалим, но биват отхвърлени от християнството. Когато пристигат по тези земи те заповядват на строителите да използват материалите от гробницата на King Mausolos за направата на замък. Крепостта бива наречена Замъкът на Св. Петър – Освободителя и служи за убежище на бежанци във времето на кръстоносните походи по западния бряг на Азия. В момента той е един от най-прекрасните музей. Амфитеатърът е другото свидетелство за великото минало на Бодрум. Разположен на склон с чудна гледка към града и събиращ около 13 000 човека, той е бил построен през 330 – 30 г.пр.н.е. Театърът е съставен от три различни части: място за зрителите, място за оркестър и сцената. Той става open-air музей след разкопките през 1973 г. Една от уникалните черти на Бодрум като курорт е, че освен възможности за развлечения през деня и различния нощен живот, се предлагат толкова много спокойни заливи, плажове и селища, където може да се насладите на прекрасната природа. Никой друг бряг по турско- егейското крайбрежие не предлага на своите посетители възможност да изживеят традиционната атмосфера само на няколко минути от стреса на модерните туристически центрове.

Троя е град съществуващ повече от 4000 години и познат като център на древните цивилизации. В продължение на много години, хората смятали, че такъв град съществува само в приказките, докато не били открити първите останки от него. До това време бил известен като Илиум или Новия Илиум. Днес Троя или Новия Илиум са част от Хисарлъка в Чанаккале, където могат да се видят останки от древния град. Това, което е останало, са разкопките на известния Германски археолог Шлиман /или "ловецът на съкровища", както го наричат някои хора/. В днешни дни, международен екип от немски и американски археолози се опитват да възродят Троя от бронзовата ера, с помощта на големи спонсори като Даймлер – Бенц. Друг екип от Турски учени се опитва да си върне откраднатото Троянско съкровище, което се намира в музея "Пушкин" в Москва.

Кушадасъ е курортен град разположен на Егейското крайбрежие. Намира се на около 1000 км от София, на около 650 км от Истанбул и на около 100 км от третия по големина град в Турция – Измир. Значимостта на този град, разположен на живописно място с изглед към залив на Егейско море, носещ същото име, се определя както от климатичните му условия и пейзажа, така и от факта, че той е идеално място за отдих.

Принцовите острови са свързани с много исторически събития. На Къналъ е бил заточен император Лакатин, а Лъв Армянин - обезглавен. Историческите хроники споменават много често островите във връзка с изтезания, ослепявания и екзекуции на императори и патриарси.

Общата площ на Принцовия архипелаг е едва 11 квадратни километра, но за сметка на това тук има всичко - лозя, маслинови горички, палми. Островите не са били особено популярна дестинация и в миналото. Някога са били наричани "Народни острови" и на тях живеели предимно монаси и отшелници. По времето на Византийската империя се появяват имената - Папаз адалар (Островът на свещениците) и Къйзъл адалар (Принцови острови). Оттогава остава навика тук да бъдат изпращани на заточение неудобни за владетелите принцове, свещеници, знатни поданици, дори крале. Буюк ада е най-големият остров - 5.4 кв. км. В античността се е наричал Питиус. Вилите са построени на отделни групички, на югозападните склонове. Преобладава вечнозелената растителност с огромни палми, пинии, олеандри, чимшири, кипариси. Брегът е стабилизирал с огромни скални късове, а хората се припичат върху тревния пояс, под сянката на палмите. Както и сградите на останалите острови, и тук къщите са изградено от дървени, боядисани в бяло няколко етажни вили в типично средиземноморски стил.

Изключително разнообразни ресурси предлага Истанбул. Дворецът Топкапъ е един от най-значителните архитектурни паметници в Турция. Тази историческа постройка заемаща 700 000 квадратни метра се състои от дворове, павилиони, джамия, фонтани. Целият дворец е обграден от здрава стена. През 1453 г. султан Мехмед II завладял Истанбул. Първият дворец бил построен на мястото, където днес е разположена сградата на Истанбулският Университет и джамията на Сюлейман. През 1459 г. султанът взема решение да построи по-голям по размер дворец - Топкапъ. По-късно към него бил построен харем.

Големият пазар - Капълъ чарши (Покритият пазар), е истински лабиринт от 65 покрити улици, изпълнени с повече от 4 000 малки магазини, кафенета и ресторанти. Построен е от султан Мехмед II през 1450 г. и е опустошаван от два пожара. Възстановен е в близък до оригиналния вид с изписани красиво тавани, коридори покрити с арки, и фонтани от месинг и мрамор. Това е мястото с най-много магазини под един покрив в света. Те се разположени последователно, има улици само с килими, само с дрехи, бижута и т.н. И тук, както и в целия град липсват етикети с цените на стоките и пазаренето е най-атраktivната част от преживяването.

Не е възможно да се обобщят туристическите ресурси на страната. Истанбул е известен като търговски център и има изключително много исторически забележителности, Егейска Турция е известна още като Турската Ривиера, като в Егейска Турция са разположени и други исторически забележителности – Памуккале, Ефес и др. Одрин, Бурса са известни като търговски центрове.

Островната част на Турция е подходяща за морски туризъм, риболов, сърфинг, яхтинг.

Отново трябва да се каже, че в страната има уникално съчетание на морски, исторически, културно – познавателен туризъм.

3. Характеристика на основните икономически показатели в туризма.

Постъпленията от туризъм в страната могат да се видят на графиката:

Графика 1.

Постъпления от туризъм в млн долари

На следващата таблица са обобщени данни по отношение на развитието на туризма в страната:

Таблица 1. Развитие на туризма на страната

Туристически пристигания

Темп на промяна (%)

Печалба от туризъм (млн. \$)

Темп на промяна (%)

1991

5.517.897

2,4

2.654

-17,7

1992

7.076.096

28,2

3.639

37,1

1993

6.500.638

-8,1

3.959

8,8

1994

6.670.618

2,6

4.321

9,1

1995

7.726.886

15,8

4.957

14,7

1996

8.614.085

11,5

5.650

14,0

1997

9.689.004

12,5

7.002

23,9

1998

9.752.697

0,7

7.177

2,5

1999

7.487.285

-23,2

5.203

-33,4

2000

10.428.153

39,3

7.636

46,8

2001

11.618.969

11,4

8.090

5,9

2002

13.256.028

14,1

8.473

4,7

2003

14.029.558

5,8

9.676

14,2

2004

17.517.610

24,9

12.124

25,3

2005

21.124.886

20,6

13.929

14,9

2006

19.819.833

-6,2

12.554

-9,9

Таблица 2. Посещения в страната – най- многобройни туристи

2004

%

2005

%

2006

%

1

Германия

3.983.939

22,7

4.243.584

20,1

3.762.475

19,0

2

ОНД

1.605.006

9,2

1.864.682

8,8

1.853.442

9,3

3

Великобритания

1.387.817

7,9

1.757.843

8,3

1.678.845

8,5

4

България

1.309.885

7,5

1.621.918

7,7

1.177.906

5,9

5

Холандия

1.191.382

6,8

1.254.153

5,9

997.556

5,0

6

Иран

628.726

3,6

957.244

4,5

865.941

4,4

7

Франция

548.858

3,1

701.190

3,3

657.859

3,3

8

Грузия

234.937

1,3

367.338

1,7

549.328

2,8

9

САЩ

291.102

1,7

434.991

2,1

532.419

2,7

10

Украйна

293.459

1,7

380.397

1,8

487.917

2,5

11

Белгия

426.971

2,4

503.821

2,4

459.824

2,3

12

Австрия

455.863

2,6

486.051

2,3

429.709

2,1

13

Гърция

485.417

2,8

584.840

2,8

413.162

2,1

Други

4.674.248

26,7

5.966.834

28,3

5.953.450

30,1

Всичко

17.517.610

100,0

21.124.886

100,0

19.819.833

100,0

Турция е туристическа страна, като постъпленията от туризъм се увеличават всяка година и е характерно, че въпреки застрояванията по курортите, както и въпреки специфичната турска култура, страната става все по –желана дестинация, в това число и за граждани извън Европа.